

Türkiye ve Dünyada Emzirme Danışmanlığı

Filiz SOYHAN¹ Nurdan DEMİRCİ²

Breastfeeding Counseling in Turkey and The World

¹Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi

²Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD, Prof. Dr.

ÖZ

Anneliğin kutsallığı anne sütü ve emzirme ile birlikte nitelenir. Emzirme hemen hemen her dönemde ve toplumda yenidoğanın beslenmesinde eşsiz besin niteliği taşıyan anne sütünün bebeklere en sağlıklı ulaşma şeklidir. Emzirme sürecinin başlaması ve sürdürülmesi anne ve bebekle ilgili birçok faktörden etkilenir. Annenin çoğu zaman zorlayıcı faktörlerle baş etmesi mümkün olmamaktadır. Emzirme ile ilgili tüm sorunların bu konuda eğitim almış ve uzmanlaşmış kişiler tarafından çözülmesine literatürde “emzirme danışmanlığı” denilmektedir. Emzirme danışmanlığı antenatal dönemde başlayıp postpartum dönemde de devam eder. Emzirme danışmanları genel olarak meme bakımı, anne sütü ve emzirmenin faydaları, emzirme teknikleri ve emzirme döneminde genel beslenme ilkeleri gibi konularda anne ve anne adaylarına bilgi vermektedir.

Yapılan çalışmalar sonucu, emzirme eğitimlerinin doğum öncesi, doğum ve doğum sonrası dönemde anne sütü ile beslenmenin başlatılması ve sürdürülmesi oranlarını artırdığını göstermiştir. Ülkemizde ve dünyada bu sebeple yılın belirli dönemlerinde emzirme danışmanlığı sertifika programları düzenlenmektedir. Ülkemizde yaklaşık üç-dört günlük teorik eğitimden oluşan sertifika programlarından sonra katılımcılara emzirme danışmanlığı sertifikası verilmektedir.

ABD ve Avrupa ülkelerinde ise emzirme danışmanlığı sertifika programları çeşitli kuruluşların (IBLCE, ALPP gibi.) hazırladığı eğitim programlarının tamamlanıp klinik stajların uygulanıp sınavların başarıyla sertifikası sahibi olunmaktadır. Emzirme danışmanlığı Ülkemizde ve Avrupa ülkelerinde sigorta kapsamında olup annelere ücretsiz bir şekilde hastanede doğum öncesi ve sonrası emzirme polikliniklerinde hizmet vermektedir. Emzirme danışmanlığı hizmetinin daha etkin işlev göstermesi için politika desteği sağlanmalı ve alanında uzman kalifiyeli emzirme danışmanları yetiştirilmelidir.

Bu derlemenin amacı ülkemizde ve dünyada emzirme danışmanlığı konusunda kim, ne, nedir, ne zaman, nerede, niçin sorularını cevaplayıp rehberlik etmek amacıyla yazılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Emzirme, emzirme danışmanlığı, uluslararası emzirme danışmanlığı, laktasyon

ABSTRACT

The sanctity of motherhood is characterized by breast milk and breastfeeding. Breastfeeding is the healthiest way of reaching babies with breast milk, which has a unique nutritional quality in the nutrition of the newborn in almost every period and society. The initiation and maintenance of the breastfeeding process is affected by many factors related to mother and baby. Most of the time, it is not possible for the mother to cope with compelling factors. Solving all problems related to breastfeeding by people who have been trained and specialized in this subject is called "breastfeeding counseling" in the literature. Breastfeeding counseling starts in the antenatal period and continues in the postpartum period. Breastfeeding consultants generally provide information to mothers and expectant mothers on issues such as breast care, benefits of breast milk and breastfeeding, breastfeeding techniques and general nutritional principles during breastfeeding.

Studies have shown that breastfeeding training increases the rate of initiation and maintenance of breastfeeding in the prenatal, parturition and postnatal periods. For this reason, breastfeeding consultancy certificate programs are organized in our country and in the world at certain times of the year. Participants are given a breastfeeding counseling certificate after certificate programs consisting of theoretical training of approximately three to four days in our country. In the USA and European countries, breastfeeding counseling certificate programs are completed by completing the training programs prepared by various organizations (such as IBLCE, ALPP.), Applying clinical internships and passing the exams. Breastfeeding consultancy is covered by insurance in our country and European countries and provides free service to mothers in pre and postnatal breastfeeding outpatient clinics. In order for the breastfeeding counseling service to function more effectively, policy support should be provided and qualified breastfeeding consultants should be trained.

The purpose of this review is to answer and guide the who, what, what, when, where and why breastfeeding counseling in our country and in the world.

Key Words: Breastfeeding, breastfeeding counseling, international breastfeeding counseling, lactation

Sorumlu Yazar: Filiz SOYHAN

Bağcılar Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul. E-mail: filizsoyhann@gmail.com ORCID: 0000-0002-7064-785X

N. DEMİRCİ e-posta: nurdandemirci@yahoo.com ORCID: 0000-0003-0489-186X

EXTENDED ABSTRACT

Breast milk and breastfeeding are defined together with the sanctity of motherhood. In almost every age and society, breastfeeding is the healthiest way of reaching babies with breast milk, which has a unique nutritional feature in the nutrition of the newborn. The World Health Organization and the United Nations Children's Fund (UNICEF) recommend that babies should be breastfed exclusively until the first six months, and from the sixth month, on the condition that they are breastfed at least two years of age and beyond, provided that they are accompanied by additional foods.

The main reasons for the low breastfeeding rates are that the mother feels inadequate, the mother's low education level, her working, late start to breastfeeding, insufficient information about breastfeeding, insufficient or insufficient support to mothers when starting breastfeeding, insufficient family support, factors such as starting early or late, giving water or sugary water as the first food before starting breastfeeding, using bottles and pacifiers have been shown. It is not possible for the mother to cope alone with all these compelling factors. Solving all problems related to breastfeeding by specialists who have received special training on this subject is called "breastfeeding (lactation) counseling" in the literature.

Studies have shown that the support provided by healthcare professionals trained in breastfeeding contributes to the fact that more mothers feed their babies exclusively with breast milk. Post graduate studies on breastfeeding counseling continues in Turkey since the 1990s. Istanbul University Institute of Child Health and Istanbul Faculty of Medicine Department of Child Health and Diseases are among the leading institutions in this field. He started training programs on breastfeeding counseling with the World Health Organization and the Ministry of Health in 1994 and is still continuing. Those who give birth at the Istanbul University Istanbul Medical Faculty Obstetrics Clinic are informed about the Breastfeeding Counseling Unit in accordance with the "Criteria for Being a Baby-Friendly Hospital" and it is stated that they can apply by phone or in person when necessary.

In the Turkey, breastfeeding counseling can be given by doctors, nurses, midwives and dieticians. Breastfeeding counseling certificate programs are organized by the Ministry of Health Provincial General Directorate of Health under the name of "Breast Milk and Breastfeeding Consultancy Training" at certain times of the year. Since breastfeeding counseling is a new area of specialization in our country, breastfeeding consultants generally

serve independently from institutions. They reach their clients through one-to-one home visits, video conference and telephone. In some private and public hospitals, new units have been established in order to increase the milk production for mothers and babies by creating self-confidence in the mother and to ensure that their baby can breastfeed in a sufficient time with the right techniques.

IBLCE is an international, independent and reliable organization in breastfeeding and breastfeeding care, certifying practitioners. It serves in America, Europe, Israel and Australia countries. These certificate holders receive the title of International Certified Breastfeeding Consultant (IBCLC). International Board Certified Breastfeeding Consultants act as a member of the mother-child health team. They provide care in a variety of settings, while providing appropriate referrals to other healthcare professionals and community support resources. Working with mothers, families, policy makers and the community, International Board Certified Breastfeeding Consultants provide breastfeeding and breastfeeding care and encourage changes that support breastfeeding. It is not required to be a healthcare professional to have this certificate. Breastfeeding consultants with these certificates are in the USA and European countries; They serve clients in outpatient clinics, wards and home visits in free time. Breastfeeding consultants reach their clients by phone, face-to-face and video conference. In fact, studies have shown that the incorporation of video conferencing technology in routine care can help improve collaboration between healthcare providers and provide mothers with ongoing, easily accessible breastfeeding training and support. Breastfeeding counseling is provided free of charge in the USA and European countries and is covered by insurance. This service is provided in three ways. Breastfeeding counseling services are provided, the first at the services when the mother is in the hospital, the second at the child follow-up visits, and the third from the breastfeeding polyclinics for up to six months.

With this review, answers to the questions of who, what, what, when, where and why about breastfeeding counseling training and certification in Turkey and in the world were found and enlightened. While being certified in our country without the requirement of internship, in EU countries such as USA and Austria, a certificate is obtained by taking more intensive training and applying clinical internships. It was observed that breastfeeding counseling support provided by healthcare professionals trained in breastfeeding contributed to more mothers

feeding their babies exclusively with breast milk. Studies show that; Being a baby-friendly hospital and providing breastfeeding counseling significantly increases breastfeeding.

Giriş

Anneliğin kutsallığı anne sütü ve emzirme ile birlikte nitelenir. Emzirme hemen hemen her dönemde ve toplumda yenidoğanın beslenmesinde eşsiz besin niteliği taşıyan anne sütünün bebeklere en sağlıklı ulaşma şeklidir (Bhandari, 2008; UNICEF 2016). Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ve Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) bebeklerin ilk altı aya kadar sadece anne sütüyle beslenmesini, altıncı aydan itibaren ise ek besinlerle birlikte olmak şartıyla en az iki yaş ve ötesi anne sütüyle beslenmesini önermektedir (Bhandari, 2008; UNICEF 2016). Emzirme bebeklerin sağlıklı büyümesi ve gelişmesi için en uygun, ucuz ve eşsiz bir beslenme şeklidir. Anne ve bebeğin sağlığı üzerinde birçok özel biyolojik ve duygusal etkiye sahiptir (Balcı, 2011).

Emzirmenin pek çok yararı olmasına karşın yapılan araştırmalar emzirme oranlarının istenilen düzeyde olmadığını göstermektedir. İlk altı ayda dünyada yalnızca anne sütü ile besleme oranı % 41'dir (WHO,2018). Dünyada emzirme oranları konusunda CDC (Centers for Disease Control, Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi) oldukça önemli veriler aktarmaktadır. DSÖ 2013 verilerine göre ilk altı ayda dünyada yalnızca anne sütüyle beslenme oranının %38 olduğu belirtilmektedir. Aynı raporda bu oran Afrika Bölgesi için % 35, Amerika'nın Bölgelerinde % 30, Güneydoğu Asya Bölgesinde % 47, Avrupa Bölgesinde % 25 ve Doğu Akdeniz Bölgesinde % 35 olarak belirtilmektedir. Ülkelerin gelir düzeyine göre bu oranlar incelendiğinde; düşük gelir düzeyindeki ülkelerde % 47, 3 orta gelir düzeyi ve altındaki ülkelerde % 38 ve yüksek gelir düzeyindeki ülkelerde % 18 olarak bildirilmiştir. Emzirme ile ilgili verilen bu verilerin gelir düzeyinin yükseldikçe ve batıya gidildikçe düştüğü görülmektedir (CDC, 2014). Emzirme üzerine verilen bu oranlar CDC' nin 2020 yılındaki Sağlık Politikası hedeflerine göre daha düşüktür. Bu hedeflere göre erken doğum sonu dönemde emzirmeye başlama oranı % 81.9, ilk altı ayda emzirme oranı % 60.5 ve ilk 12 ayda emzirme oranının % 34.1 olması istenmektedir (CDC, 2016). Ülkemizde yapılan çalışmalar ek gıdalara erken dönemde başlanması nedeniyle ilk altı ayda yalnızca anne sütüyle beslenme oranlarının düşük düzeyde olduğunu göstermektedir. Türkiye Nüfus Sağlık Araştırması (TNSA) 2013 raporuna göre Türkiye'de

bebeklerin % 96'sının bir süre emzirilmesine karşın ilk altı ay sadece anne sütü verme oranı TNSA-2008'de % 42 iken TNSA-2013'de % 30'a düşmüş ve ek gıdaya altı aydan önce başlama oranı TNSA-2008'de % 8 iken TNSA-2013'te % 12'ye yükselmiştir. TNSA 2018 verilerine göre ise ilk altı ay yalnızca anne sütü ile beslenme oranı % 41' dir ve bu oran yaşla birlikte düşmektedir. 0-1 aylık çocukların anne sütü ile beslenme oranı % 59, 2-3 aylık çocukların % 45 ve 4-5 aylık çocukların ise % 14' dür (TNSA, 2018).

Emzirme oranlarının düşük olmasının esas sebepleri olarak, annenin yetersizlik hissetmeleri, annenin düşük eğitim düzeyi, çalışıyor olması, emzirmeye geç başlaması, emzirme konusunda yeterince bilgilendirilmiş olmaması, emzirmeye başlanırken annelere sağlık personelleri tarafından destek olunmaması ya da yetersiz destek olunması, aile içi desteğin eksikliği, ek gıdalara erken ya da geç başlanması, anne sütü ile beslemeye başlamadan önce ilk besin olarak su veya şekerli su verilmesi, biberon ve emzik kullanımı gibi etkenler gösterilmiştir (Victoria, 2016; Gün, 2009) . Emzirme sürecinin başlaması ve sürdürülmesi anne ve bebekle ilgili pek çok faktörden etkilenir. Yapılan bir araştırmada annenin yeterli süt üretemeyeceği kaygısı, ağrılı meme başı, bebeğin memeyi iyi kavrayamaması ilk ayda emzirmenin sürdürülememesinde önemli bir etken olarak bulunmuştur (Ahluwalia, 2005).

Ayrıca annenin ev dışında çalışması, annenin uzun süre bebeğinden ayrı kalmasına yol açan çalışma saatleri, kamuya açık yerlerde emzirmenin toplum tarafından yadırganması gibi sosyokültürel etmenler de emzirmenin devam ettirilmesi önündeki önemli engeller olarak bildirilmiştir (Thurman, 2008).

Annenin çoğu zaman tüm bu zorlayıcı faktörlerle baş etmesi mümkün olmamaktadır. Emzirme ile ilgili tüm sorunların bu konuda eğitim almış ve uzmanlaşmış kişiler tarafından çözülmesine literatürde “emzirme (laktasyon) danışmanlığı” denilmektedir (Kepekçi, 2012) .

Annelerin emzirmeyi başlatıp, uygun şekilde devam ettirmeleri için önemli derecede desteğe gereksinimleri vardır. Yapılan çalışmalar, emzirme konusunda eğitilmiş sağlık personelleri tarafından sağlanan desteğin, daha fazla annenin bebeğini sadece anne sütüyle beslemesine katkı sağladığı gösterilmiştir (Kurnaz, 2014).

Emzirme danışmanlığı antenatal dönemden itibaren başlayıp, postpartum dönemde de devam eder (Onat, 2018). İdeal bir emzirme bakımı, bütüncül yaklaşım doğrultusunda antenatal dönemden itibaren başlamalı, bakıma emziren anneye beraber tüm çevresi dahil edilmelidir.

Çünkü annenin emzirmeye karşı tutumu, istek/motivasyon ve inancı, çevresinden aldığı olumlu ve olumsuz geribildirimler ve annenin tüm bunlara karşı gösterdiği tutum emzirmede devamlılığın sağlanmasındaki en önemli etkenlerdir. Antenatal dönemde laktasyonel bakım üç esas konuyu içerir: Annede emzirme kararı yönünde bir tutum oluşturmak, emzirme çevresi oluşturmak, memenin hazırlığını kapsar (Onat, 2018).

Emzirme danışmanları postpartum dönemlerinde kadınlara meme muayenesi yapıp, bebeğin memeyi kolay ve rahat bir şekilde emebilmesi için meme başı masajını anneye gösterir. Ayrıca meme bakımı, anne sütü ve emzirmenin faydaları, emzirme teknikleri ve emzirme döneminde genel beslenme ilkeler, destekleyici sütyenlerin kullanımı gibi konularda anneleri aydınlatırlar (Özkara, 2016).

Türkiye’de Emzirme Danışmanlığı

Ülkemizde mezuniyet sonrası emzirme danışmanlığı eğitim çalışmaları 1990’lı yıllardan beri sürdürülmektedir. Ülkemizde bu alanda önderlik eden kurum İstanbul Üniversitesi Çocuk Sağlığı Enstitüsü ve İstanbul Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı’dır. 1994 yılında DSÖ ve Sağlık Bakanlığı ile beraber eğitim programları başlatmış ve halen de devam etmektedir. Bu bağlamda İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi bünyesinde emzirme danışmanlığı hizmeti verilmeye başlanmıştır (Kepekçi, 2012). İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Doğum Kliniğinde doğum yapanlara, “Bebek Dostu Hastane Olma Kriterleri” gereği olarak, Emzirme Danışmanlığı birimi hakkında detaylı bilgi verilmekte ve gerektiğinde telefonla ya da bizzat gelerek başvurabilecekleri annelere belirtilmektedir (Kepekçi, 2012). Her başvuru için özel bir emzirme danışmanlığı formu doldurulmakta ve bu formda başvuru sebepleri, öneriler ayrıntılı olarak kaydedilmektedir. Bir hemşire yarı zamanlı olarak haftanın iki günü görev yapmaktadır. Bu hemşire aynı zamanda anne adaylarına toplu olarak, doğum kliniğinde doğum yapan ve yatmakta olan annelere, çocuk kliniğinde yatmakta olan bebeklere ve annelerine anne sütü ile beslenme konusunda danışmanlık hizmeti vermektedir (Sağlık Bakanlığı, 2019; Çocuk Sağlığı Enstitüsü, 2018). Ülkemizde emzirme danışmanlığı doktorlar, hemşireler, ebeler ve diyetisyenler tarafından verilebilir. Emzirme danışmanlığı sertifika programları ise TC Sağlık Bakanlığı İl Sağlık Genel Müdürlüğü tarafından “Anne Sütü ve Emzirme Danışmanlığı Eğitimi” ismi altında yılın belirli zamanlarında kurslar düzenlenmektedir. Bu eğitimler özel kurum ve üniversiteler tarafından da

düzenlenmektedir. Kursun içeriği ise anne sütü ve emzirmeye yönelik teorik bilgilerden oluşmaktadır. Klinik staj zorunluluğu bulunmamaktadır. Kursun toplam süresi kuruma göre farklılık göstermektedir. Sertifika yenilenmesi gibi bir zorunluluk bulunmamaktadır (Çocuk Sağlığı Enstitüsü, 2018). Emzirme danışmanlığı ülkemizde yeni bir uzmanlaşma alanı olması sebebiyle genellikle emzirme danışmanları kurumlardan bağımsız olarak hizmet vermektedir. Emzirme danışmanları birebir ev ziyaretleri, video konferans ve telefon aracılığıyla danışanlarına ulaşmaktadırlar (Mona F, 2017). Bazı özel ve devlet hastanelerinde anne ve bebekler için annede özgüven oluşturarak, süt oluşumunu arttırıp, uygun tekniklerle bebeğini yeterli sürede emzirmesini sağlamak amacıyla emzirme poliklinikleri kurulmaktadır. İstanbul, Ankara, Aydın, Adıyaman, Trabzon, Bursa, İzmir, Kayseri, Konya, Adana, Diyarbakır, Manisa, Karaman gibi bazı illerde kurulan emzirme poliklinikleri ayaktan hasta bakma ve konsültasyon yoluyla hizmet vermektedir (Sağlık Bakanlığı, 2019).

Bebek dostu hastane olmak ve emzirme danışmanlığı hizmeti vermek emzirmeyi anlamlı bir şekilde arttırdığı yapılan çalışmalarla görülmektedir. Ülkemizde bebek dostu hastanelerde doğum yapan anneler, doğumdan sonra emzirme ile ilgili herhangi bir problemle yüz yüze kaldıklarında ya da sadece danışmak istediklerinde aile sağlığı merkezleri, kadın ve aile sağlığı merkezleri gibi kuruluşlara başvurduklarında burada çalışan sağlık personeli tarafından emzirmeyle ilgili ücretsiz olarak destek alabilmektedir (Onbaşı, 2011).

Annelerin anne sütü hakkındaki bilgi durumunun iyileştirilmesi, doğum öncesi dönemde anne sütü konusunda sağlık personeli tarafından eğitilmesi ile ilk altı ayda sadece anne sütü ile beslenme oranlarının artması sağlanacağından daha fazla anneye ulaşılmalı ve eğitim verilmelidir (Onbaşı, 2011). Bu sebeple anne sütüyle beslenme oranlarının istenilen düzeye ulaşması için her şeyden önce nitelikli bir personele ve politikaların düzenlenmesine ihtiyaç vardır. Literatürde emzirmede istenilen düzeye ulaşılmasını arttıran faktörler arasında sağlık personellerinin bilgi, uygulama ve tutumlarının oldukça önem taşıdığı belirtilmektedir (Duran 2008; Onbaşı ve ark., 2011).

Dünyada Emzirme Danışmanlığı

Ülkemizde olduğu gibi dünyada da ilk altı ay anne sütüyle beslenme konusundaki pek çok özendirici çalışma olmasına rağmen, hala istenen düzeye ulaşılammıştır (UNICEF 2016).

Emzirme ile ilgili gerçek ya da potansiyel problemlerin varlığı düşünüldüğünde, emzirme danışmanlığı gerekmektedir (Richard, 1990).

Dünyada emzirme danışmanlığı tarihine baktığımızda ise annelerin neredeyse tamamının emzirdiği kültürel bir ortamda aile üyeleri, komşular ve arkadaşların ortak bilgisi ile emzirmeye yardım edilirdi. Doğum, sağlık uzmanları tarafından hastane ortamında yönetilirken, emzirmede ise annelerin kızlarıyla paylaştığı geçmiş bilgilerle yetinilmeye çalışıldı ve formül mamalar kültürel bir norm haline geldi (Elizabeth, 2003). Formül mama tüketiminin artması sebebiyle ilk olarak 1960'lı yıllarda ABD'de kısa bir süre sonra ise Avustralya ve İskandinavya gibi ülkelerde emziren annelere gönüllü destek grupları oluşturuldu. Bu gruplar emzirmeyle ilgili sorunlarda yardım ve bilgi kaynağı oldu. Emziren annelerin sayısı arttıkça, sağlık personelleri ilk başta bu grupları göz ardı ettiler. Daha sonra tıp mesleğinin emzirmeyi doğum öncesi ve doğum sonrası bakımın eksik bir parçası olarak kabul etmesinden dolayı destek grupları takdir edilmeye başlandı. Bu gönüllüler emzirme sanatını desteklediklerinden, emzirme hakkında daha fazla bilgi edinmeye çalıştılar (Elizabeth, 2003).

La Leche League, anne destek gruplarına, anne olarak hizmet veren grup liderlerine araştırma bilgileri sağlayarak ve sadece bilimsel literatüre odaklanan üç ayda bir yayınlanan "Emzirme Özetleri Bültenleri" ile yanıt verdi. La Leche League'nin iletişim departmanı aracılığıyla, kilit kişiler yerel topluluklardaki sağlık personelleriyle iletişim bağlantılarını geliştirmeye ve sürdürmeye çalıştılar. Bu bağlamda, bazı deneyimli emzirme destek grup üyeleri gönüllü olarak başarabileceklerinin ötesine bakmaya başladılar ve bu kadınların birçoğu, emziren annelere yardım etmekten yıllarca öğrendiklerini ücretli olarak yapmaya başladı (Elizabeth, 2003).

1982 yılında, La Leche League (LLL) "Emzirme Danışmanlığı" bölümünü kurdu. Böylece yeni bir sağlık çalışanı kavramı belirdi. 1985'te bağımsız sertifikasyon kurulu International Board of Lactation Consultant Examiners (IBLCE) kuruldu (Elizabeth, 2003).

Uluslararası Emzirme Danışmanları Adayları Kurulu (IBLCE) *emzirmek* isteyen kadınlara, destek, bilgi ve eğitim vermeye kendini adanmış, kâr amacı olmayan *uluslararası* bir örgüt olan La Leche League International'dan başlangıç fonu olarak 40.000 dolarlık bir kredi kullanarak kurulan bir kuruluştur (IBLCE, 2019). IBLCE'nin kuruluşu, yeni bir meslek olarak ortaya çıkan emzirme danışmanlığı mesleğinde gereksinim duyulan standartların yanıtı olmuştur.

1970'li ve 1980'li yıllarda annelerin özel emzirme gereksinimleri talebine ihtiyaç olarak doğmuştur. Bu talep ile amaç bilimsel kanıtlar ve pratik klinik beceriler, yeni doğan meslek

için ve uygulayan profesyoneller için emzirme danışmanlığı alanında uygulama bilgi ve becerisini gösteren standartlar oluşturmayı amaçlar (IBLCE, 2019).

IBLCE, emzirme dönemi ve emzirme bakımında, uzmanlaşmayı hedefleyenleri sertifikalandırmada, uluslararası bağımsız ve güvenilir bir kuruluştur.

Amerika, Avrupa, İsrail ve Avustralya ülkelerinde yasal ofisleri bulunmaktadır. Bu sertifikaya sahip olan kişiler Uluslararası Kurul Sertifikalı Emzirme Danışmanı ünvanı (IBCLC) alır. Dünya çapında 32.500 (24 Şubat 2020) IBCLC bulunmaktadır (IBLCE, 2019).

Uluslararası Kurul Sertifikalı Emzirme Danışmanları, anne-çocuk sağlığı ekibinin bir üyesi olarak aktif görev yapar (IBLCE, 2019).

Toplum destek kaynaklarına ve diğer sağlık profesyonellerine uygun yönlendirmeler yaparken çeşitli ortamlarda bakım sağlarlar (IBLCE, 2019)..

Anneler, aileler, politika yapımcılar ve toplumla birlikte çalışan Uluslararası Kurul Sertifikalı Emzirme Danışmanları emzirme ve emzirme bakımı sağlar, emzirmeyi destekleyen uygulamaları ve değişiklikleri teşvik eder. Bu sertifikaya sahip olmak için sağlık mesleği mensubu olması şartı gerekmez (IBLCE, 2019). Tüm başvuru sahipleri bir sağlık bilimleri geçmişine ek en az 90 saatlik emzirmeye yönelik teorik bir eğitimden geçerler, ardından kişinin klinik deneyimine göre saatlendirilen 300-1000 saat arasında değişen klinik uygulamaları tamamlaması şartı aranır. Bu şartlar tamamlandıktan sonra 175 sorudan oluşan dört saatlik bir sınavın başarılmasıyla kişi sertifika sahibi olabilmektedir (IBLCE, 2019). Bu sınav Nisan ve Eylül ayında olmak üzere yılda 2 kez yapılmaktadır. Nisan ayındaki sınav dili yalnızca İngilizce yapılmaktadır. Eylül ayında yapılan sınav ise İngilizce, Çince, Hırvatça, Danca, Holladaca, Fransızca, Almanca, Yunanca, Macarca, Endonezce, İtalyanca, Japonca, Korece, Lehçe, Portekizce, Slovence ve İspanyolca yapılmaktadır (IBLCE, 2020). Uluslararası Kurul Sertifikalı Emzirme Danışmanlığı sertifikasının geçerliliği beş yıldır. Bu sürenin sonunda yeniden sertifikalandırılabilirler. Son sınavı geçtikten beş yıl sonra IBCLC' ler Sürekli Eğitim Tanıma Puanları (CERP) tarafından yeniden sertifikalandırma veya sınava girme seçeneğine sahiptir. (IBLCE, 2019).

Bir diğer kuruluş ise Emzirme Politikası ve Uygulaması Akademisi (ALPP) dir. Emzirme Politikası ve Uygulaması Akademisi; emzirme konusunda ulusal bir sertifika programı sağlayan kâr amacı gütmeyen bir kuruluştur (ALPP, 2019).

ALPP, emzirme danışmanlığında yetkin uygulamanın altında yatan bilgi ve becerileri değerlendirmek için CLC (Certified Lactation Counselor, Sertifikalı Emzirme Danışmanı) sınavlarını geliştirir ve uygular. Sınavların geliştirilmesi, uygulanması ve puanlanması emzirme yönetimi, becerileri ve bilgisinde yetkinliği artırır ve böylece ALPP' nin misyonunu yerine getirir(ALPP, 2019).

ALPP' nin amacı emzirme yönetimi becerileri ve bilgisinde yetkin bireyleri tanımlayarak halkı korumaktır. Ek olarak, ALPP bireyler ve toplum için emzirmeyi teşvik etmeyi, korumayı ve desteklemeyi amaçlamaktadır (ALPP, 2019).

Sertifikalı Emzirme Danışmanı (CLC), kurs sırasında soruları veya sorunları olan ailelere emzirme danışmanlığı ve yönetim desteği sağlamak için gerekli beceri, bilgi ve yetenekleri gösteren, Dünya Sağlık Örgütü / UNICEF Emzirme Danışmanlığı Eğitim Kursu ve İş Görev Analizine dayanarak en az 52 saatlik eğitimi başarıyla tamamlamış kişilerdir. Emzirme Politikası ve Uygulaması Akademisi (ALPP) tarafından yönetilen ölçüt referanslı bir sınavı geçtikten sonra hamile, emziren ve emziren aileler için güvenli, kanıta dayalı danışmanlık sağlamak için gerekli klinik yeterlilikleri ve becerileri göstermişlerdir. Sertifika 3 yılda bir yenilenmektedir (ALPP, 2019).

CLC kimlik bilgisine sahip birçok kişinin farklı lisans eğitimleri vardır, sağlık personeli olma şartı aranmamaktadır (ALPP, 2019).

Bu sertifikalara sahip emzirme danışmanları ABD ve Avrupa ülkelerinde; hem polikliniklerde, servislerde, hem de serbest zamanlı olarak ev ziyareti şeklinde danışmanlara hizmet vermektedirler (Carol, 2015). Emzirme danışmanları telefonla, yüz yüze ve video konferans yoluyla danışmanlarına ulaşmaktadır. Hatta yapılan çalışmalar video konferans teknolojisinin rutin bakıma dahil edilmesinin, sağlık hizmeti sağlayıcıları arasındaki iş birliğini arttırmaya yardımcı olabileceğini ve annelere sürekli, kolay erişilebilir emzirme eğitimi ve desteği sağlayabileceğini göstermiştir (Mona, 2017).

ABD ve Avrupa ülkelerinde emzirme danışmanlığı hizmeti tamamen ücretsiz olarak verilir, sigorta dahilindedir. Bu hizmet üç şekilde verilmektedir. İlki anne doğum yaptıktan sonra hastanedeyken servislerde, ikincisi çocuk izlemleri ziyaretlerinde, üçüncüsü ise altı aya kadar emzirme polikliniklerinden gerçekleştirilip emzirme danışmanlığı hizmetleri verilmektedir (Marta, 2006).

Günümüzde de çalışmalarına devam eden La Leche League sivil toplum kuruluşu emzirmeyi desteklemek amacıyla emziren anne destek toplantıları düzenlemektedir. Aynı zamanda anneleri telefon yardımı, Skype, Facebook, WhatsApp uygulaması, yardım formları, e-posta yoluyla teşvik etmek, bilgilendirmek ve desteklemektedir. Her grubun bir lideri olup, toplantıları organize etmektedir (LLL, 2019). Bu liderler aynı zamanda kendi bebeklerini emziren ve annelere yardım etmek için gönüllü özel eğitilmiş emzirme danışmanlarıdır. Liderler, sürekli eğitim ve emzirme ile ilgili en güncel tıbbi araştırmaları tarayarak, güncel kalırlar (LLL, 2019). Toplantıdaki kişilerin akrabalarından, diğer emziren annelerden ve ebeveynlerinden cesaret alma fırsatları ile birleştiğinde, tüm aileleri emzirme ilişkilerinin her aşamasında kendileri için en iyi şekilde desteklenebileceği anlamı taşır. Bazı liderler ayrıca ev veya hastane ziyaretleri de yaparlar. ABD, Almanya, Arjantin, Avusturalya, Avusturya, Belçika / Flanders, Belarus, Birleşik Arap Emirlikleri, Bulgaristan, Bermuda, Bolivya, Botswana, Büyük Britanya, Cezayir, Çin, Ekvador, Endonezya, Fas, Finlandiya, Fransa, Şili, Kolombiya, Kosta Rika, Hırvatistan, Danimarka, Guam, Kanada, Dominik Cumhuriyeti, İrlanda, İsrail, İtalya, İngiltere, İsviçre, İspanya, İsveç, Güney Kore, Guatemala, Haiti, Hong Kong, Macaristan, Hindistan, Japonya, Kenya, Kuveyt, Litvanya, Lüksemburg, Meksika, Malezya, , Nikaragua, Güney Afrika, Slovenya, Singapur, Suudi Arabistan, Porto Riko, Portekiz, Polonya, Peru, Paraguay, Panama, Pakistan, Romanya, Rusya, Lübnan, Hollanda, Norveç, Sırbistan, Ukrayna, Zimbabve, Venezuela, Uruguay, Tayland, Tayvan, Türkiye, Yeni Zelanda, Yunanistan ve gibi ülkelerde temsilcilikleri bulunup anne toplantıları düzenlenmektedir (LLL, 2019).

Sonuçlar

Emzirmenin pek çok yararı olmasına karşın yapılan araştırmalar emzirme oranlarının istenilen düzeyde olmadığını göstermektedir. Emzirme oranlarının gelir düzeyi yükseldikçe ve batıya doğru ilerledikçe düştüğü görülmüştür. Bu derleme ile ülkemizdeki ve dünyadaki emzirme danışmanlığı eğitimi ve sertifikasyonu konusundaki kim, ne, nedir, ne zaman, nerede, niçin sorularına cevaplar bulunup, aydınlatılmıştır. Ülkemizde staj zorunluluğu olmadan, sertifika sahibi olunurken, Amerika, Avusturya gibi AB ülkelerinde daha yoğun eğitimlerin alınıp, klinik stajların uygulanmasıyla sertifika sahibi olunmaktadır. Emzirme konusunda eğitilmiş sağlık personelleri aracılığıyla desteklenen emzirme danışmanlığı hizmetinin, daha çok annenin bebeğini sadece anne sütü ile beslemesine katkıda bulunduğu görülmüştür. Yapılan çalışmalar

göstermektedir ki; bebek dostu hastane olmak ve emzirme danışmanlığı hizmeti vermek emzirme oranlarını anlamlı bir şekilde arttırmaktadır.

Çıkar Çatışması: Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Finansal Destek: Çalışma için finansal destek alınmamıştır.

KAYNAKLAR

Ahluwalia, IB., Morrow, B., Hsia, J., (2005). Why Do Women Stop Breastfeeding? Findings From The Pregnancy Risk Assessment And Monitoring System. Pediatrics; 116, 1408-1412. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/16322165>

ALPP, 2019. Erişim Adresi: <https://www.alpp.org/about-us> Erişim Tarihi:13.03.2019

ALPP, 2019. Erişim Adresi: <https://www.alpp.org/scope-of-practice/scope-practice-clc> Erişim Tarihi:13.03.2019

Balcı, E., (2011). Anne Sütünün Çocuk Büyüme ve Gelişmesine Etkisi. Türk Aile Hekimliği Dergisi, 15(3), 135-138.

Bhandari, N., Kabir, AK., Salam, MA., (2008). Main Streaming Nutrition in to Maternal And Child Health Programmes: Scalingup of Exclusive Breastfeeding. Matern Child Nutr, 4 (1), 5-23. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/18289156>

Britton, C., McCormick, FM., Renfrew, MJ., Wade, A., SE., (2007). Support For Breastfeeding Mothers. Cochrane Database Syst Rev, 1. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/17253455>

Carol, A., (2015). Using Videoconferencing Technology to Provide Breastfeeding Support to Low-Income Women: Connecting Hospital-Based Lactation Consultants with Clients Receiving Care at a Community Health Center. Journal Of Human Lactations. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26297347>

CDC. (2014). Breastfeeding Report Card. Erişim Adresi: <https://www.cdc.gov/breastfeeding/pdf/2014breastfeedingreportcard.pdf> Erişim Tarihi: 26.09.2019

CDC. (2016). Breastfeeding Report Card. Erişim Adresi: <https://www.cdc.gov/breastfeeding/pdf/2016breastfeedingreportcard.pdf> Erişim Tarihi: 26.09.2019

Çocuk Sağlığı Enstitüsü, 2018. Erişim Adresi: <http://cocuksagligi.istanbul.edu.tr/tr/duyuru/anne-sutu-ile-beslenmede-danismanlik-egitimi-kursu-24-25-26-kasim-2018-770045005200460079006D00460065004B00440041003100> Erişim Tarihi:15.01.2019

Duran, S., (2008). Ebe Ve Hemşirelerin Anne Sütü Ve Emzirme Konusundaki Bilgi Ve Tutumlarının Danışmanlık Verdikleri Annelerin Bebeklerini Anne Sütü İle Beslemede Davranışlarına Etkisi. Uzmanlık Tezi. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği, Edirne.

Elizabeth C. Brooks. (2003). The Lactation Consultant in Private Practice. Linda J. Smith. The Lactation Consultant : Roles and Responsibilities. (pp. 195-202). London. Jones and Barlett Publishers.

http://samples.jbpub.com/9781284093957/9781449697280_CH01_V2SEC.pdf

Gün, İ., Yılmaz, M., Şahin, H., İnanç, N., Aykut, M., Günay, O., Tuna, Ş., (2009). Kayseri Melikgazi Eğitim Ve Araştırma Bölgesi'nde 0-36 Aylık Çocuklarda Anne Sütü Alma Durumu. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi, 52, 176-182.

IBLCE, 2019. Erişim Adresi: <https://iblce.org/about-iblce/> Erişim Tarihi:13.02.2019.

IBLCE, 2019. Erişim Adresi: <https://iblce.org/step-1-prepare-for-ibclc-certification/> Erişim Tarihi:13.02.2019.

IBLCE, 2019. Erişim Adresi: <https://iblce.org/about-iblce/current-statistics-on-worldwide-ibclcs/> Erişim Tarihi:13.02.2019.

IBLCE, 2020. Erişim Adresi: <https://iblce.org/examination-faqs/#:~:text=British%20English%20is%20the%20foundation%20for%20all%20translations%20of%20the%20IBCLC%20examination.> Erişim Tarihi: 14.09.2020.

Kavuncuğolu, S., Akın, MA., Aldemir, H., (2005). Bebek Dostu Hastanede Emzirme Eğitimi Ve Anne Sütü İle Beslenmeye Etkisi. Ege Pediatri Bülteni, 12(3), 47-50.

Kepekçi, M., Yalçınoğlu, N., Devocioğlu, E., Eren, T., Gökçay, G., (2012). Emzirme Danışmanlığı Birimine Başvuran Annelerin ve Bebeklerin İncelenmesi, Çocuk Dergisi, 12(4), 164-168.

Kondolot, M., Yalçın, S., Yurdakök, K., (2009). Sadece Anne Sütü Alım Durumuna Etki Eden Faktörler. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi, 52(3), 122-127.

Kurnaz, D., (2014). Erken Postpartum Dönemde Annelerin Emzirmeye İlişkin Tutum Ve Başarılarını Etkileyen Faktörler. Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü, Aydın.

LLL, 2019. Erişim Adresi: <https://www.llli.org/turkish/> Erişim Tarihi: 13.04.2019

Marta, Lukac., (2006). How to Integrate a Lactation Consultant in an Outpatient Clinic Environment. Journal Of Human Lactations. <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0890334405283622>

Mona, F., (2017). Use of Videoconferencing for Lactation Consultation: An Online Cross-Sectional Survey of Mothers' Acceptance in the United States. .Human Lactation Journal.

<https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0890334417711385>

Onat, G., (2018). Emzirmeyi Kolaylaştırıcı Uygulamalar ve Laktasyonel Bakım. Türkiye Klinikleri, 4(2), 131-46
Onbaşı, Ş., Duran, R., Çiftdemir, NA., Vatansver, Ü., Acunas, B., (2011) Normal Doğum Öncesi Anne Adaylarına Verilen Emzirme Ve Anne Sütü Eğitiminin Emzirme Davranışları Üzerine Etkisi. Türk Pediatri Arşivi, 46, 75-80.

Özilice, Ö., Günay T., (2018). Emzirme Ve Sürdürülebilir Kalkınma. İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hast. Dergisi, 8(1), 1-7.

Özkara, H., (2016). Emzirme Danışmanlığı. TAF Prev Med Bull, 15(6), 551-555.

Righard , L., Alade M.O., (1990). Effect of delivery room routines on success of first breastfeed. Lancet, 1336(8723), 1105-7. <https://www.semanticscholar.org/paper/Effect-of-delivery-room-routines-on-success-of-Righard-Alade/15d5ec0f36305528902127eb7d0b75f0d63577d9>

Sağlık Bakanlığı, 2019. Erişim Adresi: <https://www.saglik.gov.tr/> Erişim Tarihi: 03.01.2019.

Şahin, G., (2008). Emziren Annelerin Bilgi, Uygulama ve Davranışlarının Değerlendirilmesi. Uzmanlık Tezi. Sağlık Bakanlığı İstanbul Göztepe Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği, İstanbul.

Thurman, E., (2008). Integrating Lactation Consultants Into Primary Health Care Services: Are Lactation Consultants Affecting Breastfeeding Success? *Pediatr.Nurs*, 34(5), 419-25.

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/19051846/>

TNSA. (2008). "Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması 2008". Erişim Adresi: <http://www.hips.hacettepe.edu.tr/TNSA2008-AnaRapor.pdf> Erişim Tarihi 10.02.2019.

TNSA. (2018). "Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması 2018". Erişim Adresi: http://www.hips.hacettepe.edu.tr/tnsa2018/rapor/TNSA2018_ana_Rapor.pdf Erişim Tarihi 10.02.2019.

UNICEF. (2016). Erişim Adresi: <https://www.unicef.org/turkey/ara%C5%9Ft%C4%B1rma-ve-raporlar> Erişim Tarihi: 10.02.2019

Victoria, C.G., (2016). Breastfeeding In The 21st Century: Epidemiology, Mechanisms, And Lifelong Effect. *Lancet*, 387, 475- 90.

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26869575/>

World Health Organization (WHO). Erişim Adresi: <https://www.who.int/news-room/events/detail/2019/04/10/default-calendar/4th-meeting-netcode-who-resolution> Erişim Tarihi: 14.05.2019